

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 50035

София, 27.02.2023 г.

Върховният касационен съд, Гражданска колегия, Четвърто отделение, в закрито заседание на двадесет и четвърти ноември през две хиляди двадесет и втора година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: АЛБЕНА БОНЕВА
ЧЛЕНОВЕ: БОЯН ЦОНЕВ
МАРИЯ ХРИСТОВА

като разглежда докладваното от съдия М.Христова гр.дело № 1836 по описа за 2022г. взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по касационна жалба от К. С. В., чрез адвокат С. М., срещу въззивното решение на Пловдивски окръжен съд №237/25.02.2022г. по в.г.д.№35/2022г.

В жалбата са изложени доводи за неправилност на оспореното решение поради неправилно приложение на материалния и процесуалния закон и необоснованост.

Насрещната страна „ЕОС М.“ ЕООД с писмен отговор в срока по чл.287, ал.1 от ГПК, чрез юрисконсулт Й. К., оспорва жалбата като неоснователна. Излага, че въззивното решение е правилно, законосъобразно и обосновано. Твърди, че същото е съобразено с практиката на ВКС, в какъвто смисъл са решения по г.д.№1747/2020г.; г.д.№903/2021г. и по г.д.№1722/2021г., в които се приема, че перемпцията е без значение за давността. По същество претендира отхвърляне на жалбата и присъждане на направените по делото разноски за юрисконсултско възнаграждение. В условие на евентуалност прави възражение за прекомерност на заплатеното от насрещната страна адвокатско възнаграждение.

Съставът на Върховния касационен съд намира, че касационната жалба е допустима.

Подадена е в срока по чл. 283 ГПК, от легитимирана страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, и отговаря на изискванията по чл. 284, ал. 1 и 2 ГПК. Приложено е и изложение по чл. 280, ал. 1 ГПК, с което са изпълнени и условията на чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК.

По заявените основания за допускане на касационното обжалване, съставът на Върховния касационен съд, четвърто гражданско отделение, намира следното:

С атакуваното решение Пловдивски окръжен съд, след отмяна на решението на първостепенния Районен съд – Пловдив, е постановил друго, с което е отхвърлил предявения от К. С. В. срещу „ЕОС М.“ ЕООД иск за признаване за установено в отношенията между страните, че ищецът не дължи на ответника сумите от 16 959,99 лв. – главница и от 702,15 лв. – просрочена лихва за периода от 04.10.2012г. до 13.01.2013г. дължими по сключен с „Прокредитбанк България“ ЕАД договор за кредит №160-449060 от 22.04.2008г., прехвърлени на „ЕОС М.“ ЕООД с договор за цесия от 18.04.2016г., за които е бил издаден изпълнителен лист по ч.гр.д. №5022/2013г. на Районен съд – Пловдив.

За да постанови този резултат, съдът приел, че по делото са надлежно установени следните факти: В полза на „Прокредитбанк България“ ЕАД срещу К. С. В.,

солидарно с трети лица, била издадена заповед за изпълнение по реда на чл.417 от ГПК и изпълнителен лист по ч. гр. д. № 5022/2013г. на Районен съд – Пловдив за сумите, както следва: 16 959, 99 лв. – главница; 702,15 лв. – просрочена лихва за периода от 04.10.2012г. до 13.01.2013г.; 54,01 лв. – наказателна лихва за периода от 06.11.2012г. до 06.01.2013г., ведно със законна лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението – 26.03.2013г., дължими по договор за кредит №160-449060 от 22.04.2008г., както и сумата от 354, 32 лв. – разноски по делото.

Въз основа на същите, на 12.04.2013г., било образувано изпълнително дело №730/2013г. по описа на ЧСИ Л. М., рег. №., с район на действие Окръжен съд – Пловдив. С молбата за образуване на изпълнителното дело, както и с допълнителни молби от 03.06.2013г. и 18.08.2013г., взыскателят поискал извършване на опис на движими вещи на адресите на длъжниците. С разпореждане на съдебния изпълнител от 18.11.2013г. бил насрочен опис на движими вещи в дома на длъжниците на 16.12.2013г., който, съобразно съставения на място протокол, бил отложен за 13.01.2014г. Описът не бил извършен и на втората дата, поради не осигуряване достъп до дома на длъжниците.

В хода на производството, на 15.11.2016г. /л.242/, като взыскател бил конституиран „ЕОС М.“ ЕООД, въз основа на депозирана писмена молба вх.№8817/16.06.2016г. и сключен с „Прокредитбанк България“ АД договор за цесия от 18.04.2016г. за процесните вземания по договор за кредит №160-449060 от 22.04.2008г.

Съдът установил още, че в хода на изпълнението на длъжника К. С. В. била изпратена покана за доброволно изпълнение, ведно с препис от издадената заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист, връчени му на 01.10.2013 г. С оглед на този факт и липсата на подадено възражение по реда на чл.414 ГПК, съдът направил извод, че заповедта за изпълнение е влязла в законна сила на 16.10.2013г. Констатира още, че други изпълнителни действия по отношение на този длъжник не били извършвани. С писмена молба на „ЕОС М.“ ЕООД от 07.07.2017г. /л.254/ дружеството поискало извършване на справка за притежаваните от длъжниците автомобили и налагане на запор върху тях. С постановление на съдебния изпълнител от 20.07.2020г. /л.260/ изпълнителното производство било прекратено, на основание чл.433, ал.1, т.8 от ГПК, тъй като взыскателят не е поискал извършване на изпълнителни действия за период от повече от две години. Въз основа на така установеното от фактическа страна съдът приел, че предявеният иск е с правно основание чл.439, ал.2 от ГПК и е допустим. Направил извод, че от данните по делото се установява, че издадената срещу ищеца/длъжник заповед за изпълнение е влязла в сила на 16.10.2013г. и от този момент е започнала да тече петгодишна давност /чл.117, ал.2 от ЗЗД/. Изложил, че с депозираната на 07.07.2017г. писмена молба от ответното дружество „ЕОС М.“ ЕООД, в качеството му на новоконституиран взыскател, за извършване на справка за притежаваните от длъжниците МПС и налагане на запор върху същите, е прекъсната погасителната давност за вземанията на основание чл.116, б.„в“ от ЗЗД, независимо че въз основа на нея съдебният изпълнител не е извършил поисканото изпълнително действие. В тази връзка се позовавал на мотивите по т.10 от ТР №2/2013г. на ОСГТК на ВКС, в които е прието, че искането за прилагане на определен изпълнителен способ прекъсва давността и на диспозитива, съгласно който новата погасителна давност за вземането започва да тече от датата, на която е поискано или е предприето последното валидно изпълнително действие.

С оглед на изложеното, съдът направил извод, че към датата на подаване на исковата молба – 13.08.2020г. не е изтекъл срок от пет години, поради което вземанията на ответното дружество не са погасени по давност.

Намерил за неоснователно направеното с исковата молба възражение за настъпила в хода на изпълнението перемпция /на 18.08.2015г./, водеща до ненадлежност на последвалите изпълнителни действия. В тази връзка се е позовал на практиката на ВКС /Решение №37 от 24.02.2021г. на ВКС по гр.д. №1747/2020г., 4-то г.о.; Решение №3 от 04.02.2022г. на ВКС по гр.д. №1722/2021г., 4-то г.о./, в която е прието, че настъпилата перемпция на изпълнителното дело е без правно значение за давността, а обезсилването по право на изпълнителните действия по перемираното дело не се отразява на настъпилото по същото прекъсване на погасителната давност съгласно чл.116, б. „в“ от ЗЗД. Прието е още, че когато в хода на изпълнението е направено искане за прилагане на изпълнителен способ, след настъпване на перемпцията, съдебният изпълнител не може да откаже да го изпълни, а следва да образува ново изпълнително производство, като искането прекъсва давността независимо дали е било образувано ново дело. Разяснено е, че ако искането на кредитора е направено своевременно, но изпълнителното действие не е било предприето от надлежния орган преди изтичане на давностния срок по причина, която не зависи от волята на кредитора, то давността се счита за прекъсната с искането. С оглед на това въззивният съд направил извод, че депозираното от вискателя искане за извършване на принудително действие – заповест на МПС на длъжниците от 07.07.2017г. е прекъснало погасителната давност независимо от настъпилата преди или след това перемпция на изпълнителното дело и независимо от обстоятелството, че съдебният изпълнител не е предприел поисканото изпълнително действие. В заключение, направил извод за неоснователност на предявения иск.

Касаторът обосновава допускане на касационно обжалване по следните правни въпроси: 1/ Има ли правно значение прекратяването на изпълнителния процес, в частност на основание чл.433, ал.1, т.8 от ГПК, за погасителната давност за притезанията по изпълнителния лист, въз основа на който е образувано прекратеното производство по принудително изпълнение? 2/ Следва ли, за да прекъснат погасителната давност действията по принудително изпълнение да са предприети по висящ изпълнителен процес с оглед на тяхната надлежност? 3/ При прекратяване на изпълнителния процес от коя дата започва да тече погасителната давност за притезанията по изпълнителния лист. Твърди, че въпросите са разрешени в противоречие с ТР №2/2013г. на ОСГТК на ВКС и отмененото с него ППВС № 3/18.11.1980 г.

Касационното обжалване се претендира да бъде допуснато и на основание чл.280, ал.2 от ГПК.

Поставения в изложението на касационните основания въпрос за това погасителната давност прекъсва ли се от изпълнително действие, извършено по изпълнително дело, по което е настъпила перемпция е включен в предмета на спора и е обусловил правните изводи на съда по конкретното дело. Същевременно, настоящият състав на ВКС констатира, че по него е формирана противоречива съдебна практика.

В решение №10/16.02.2016г. по г.д.№3231/2014г. на ВКС, III г.о.; решение №37/24.02.2021г. по г.д.№1747/2020г. на ВКС, IV г.о.; решение №3/04.02.2022г. по г.д.№1722/2021г. на ВКС, IV г.о. и в решение №127/12.07.2022г. по г.д.№2884/2021г. на ВКС, III г.о. е постановено следното: „С т. 10 на ТР № 2/26.06.2015 г. по т.д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС е прието, че когато вискателят не е поискал извършването на изпълнителни действия в продължение на две години и изпълнителното производство е прекратено по чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК, нова погасителна давност за вземането започва да тече от датата, на която е поискано или е предприето последното валидно изпълнително действие. Давността, съгласно чл. 116, б. „в“ ЗЗД се прекъсва от предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен

изпълнителен способ – налагане на запор или възбрана, присъединяване на кредитора, възлагането на вземане за събиране или вместо плащане, извършването на опис и оценка на вещ, назначаването на pazач, насрочването и извършването на продан и т.н. до постъпването на парични суми от проданта или на плащания от трети задължени лица.“. Прието е още, че перемпцията е без правно значение за давността и когато по изпълнителното дело е направено искане за нов способ, след като перемпцията е настъпила, съдебният изпълнител не може да откаже да изпълни искания нов способ – той дължи подчинение на представения и намиращ се все още у него изпълнителен лист. Единствената правна последица от настъпилата вече перемпция е, че съдебният изпълнител следва да образува новото искане в ново – отделно изпълнително дело, тъй като старото е прекратено по право. Новото искане на свой ред прекъсва давността независимо от това дали съдебният изпълнител го е образувал в ново дело, или не е образувал ново дело; във всички случаи той е длъжен да приложи искания изпълнителен способ. Служебното задължение на съдебния изпълнител и обезсилването на предприетите изпълнителни действия, като законни последици на перемпцията, не се съотнасят към основанията по чл.116, б.“в“ от ЗЗД. Изложено е още, че давност не тече и в случаите, когато кредиторът е поискал извършване на изпълнителни действия, но съдебният изпълнител бездейства и не предприема изпълнение по причини, независещи от волята на кредитора, в това число и когато не приложи правилата на чл.129 от ГПК.

Обратно, в решение №371/29.10.2015г. по г.д.№1385/2012г. на ВКС, IV г.о. и решение №42/26.02.2016г. по г.д.№1812/2015г. на ВКС, IV г.о. е посочено, че с разрешението по т.10 от ТР№2/2013г. на ОСГТК на ВКС е прието, че когато вискателят не е поискал извършването на изпълнителни действия в продължение на 2 години, изпълнителното производство се прекратява на основание чл. 433, ал.1, т. 8 ГПК, респ. чл.330, ал.1, б.“д” ГПК /отм./. Прекратяването на изпълнителното производство поради т. нар. „перемпция” настъпва по силата на закона, а съдебният изпълнител може само да прогласи в постановлението си вече настъпилото прекратяване, когато установи осъществяването на съответните правно релевантни факти. Изложено е, че е без правно значение дали съдебният изпълнител ще постанови акт за прекратяване на принудителното изпълнение и кога ще направи това, тъй като този акт има само декларативен, а не конститутивен ефект. Прекратяването на изпълнителното производство става по право, като новата давност започва да тече от предприемането на последното по време валидно изпълнително действие. Разяснено е още, че каквото и да е основанията за прекратяване на изпълнителното производство, всички предприети по него изпълнителни действия се обезсилват по право /с изключение на изпълнителните действия, изграждащи тези изпълнителни способности, от извършването на които трети лица са придобили права и редовността на извършените от трети задължени лица плащания/. Въз основа на тези разрешения в посочените съдебни актове са изложени съображения, че в хипотезата на прекратено по право принудително изпълнение, всички предприети изпълнителни действия по него се обезсилват по право и дори да е имало такива, и да са били от вида на посочените в чл.116 б.“в” ГПК, те не могат да доведат до прекъсване на давността.

Предвид констатираната противоречива практика на ВКС и на основание чл.292 ГПК, следва да бъде сезирано ОСГТК на ВКС да се произнесе с тълкувателно решение по въпроса: Погасителната давност прекъсва ли се от изпълнително действие, извършено по изпълнително дело, по което е настъпила перемпция?

До постановяване на тълкувателно решение производството по настоящото дело следва да бъде спряно.

По изложените съображения, Върховният касационен съд, състав на Четвърто отделение,

О П Р Е Д Е Л И:

ПРЕДЛАГА на основание чл.292 ГПК на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по въпроса: Погасителната давност прекъсва ли се от изпълнително действие, извършено по изпълнително дело, по което е настъпила перемпция?

СПИРА производството по гр. д. № 1836/2022 г. на ВКС, четвърто гражданско отделение, до приключване на производството пред ОСГТК на ВКС.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО да се докладва на председателя на Гражданска колегия на ВКС.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: